

MỘT SỐ KHÓ KHĂN VÀ GIẢI PHÁP KHI TRIỂN KHAI CHƯƠNG TRÌNH LỚP 10 PHÂN BAN THÍ ĐIỂM

• **ĐẶNG ĐÌNH ĐẠI**

Trường THPT Nguyễn Gia Thiều - Hà Nội.

Năm học 2003 - 2004, cùng với 47 trường trung học phổ thông (THPT) trên toàn quốc, trường THPT Nguyễn Gia Thiều đã bước vào năm đầu tiên thực hiện chương trình và sách giáo khoa phân ban thí điểm. Đến nay đã có 3 mùa tuyển sinh vào lớp 10 phân ban và chúng tôi cũng đã rút ra một vài kinh nghiệm và giải pháp để khắc phục những khó khăn trong việc thực hiện chương trình và SGK lớp 10 phân ban. Chúng tôi mong rằng những kinh nghiệm này sẽ giúp tháo gỡ khó khăn cho các trường bạn khi chuẩn bị triển khai thực hiện phân ban lớp 10 trong năm học 2006- 2007.

I. Về tuyển sinh và phân ban cho học sinh

Học sinh (HS) lớp 9 khi đăng kí tuyển sinh vào lớp 10 chưa hiểu hết về đặc trưng và yêu cầu của các ban và đồng thời cũng chưa đánh giá thật đúng về năng lực và sở trường của mình, định hướng ngành nghề cũng chưa rõ vì thế thường đăng kí ban theo cảm tính và theo sự chỉ đạo của bố mẹ dẫn đến tình trạng chọn ban không phù hợp và tạo nên sự chênh lệch quá lớn về số HS giữa các ban và không ít học sinh theo học rất vất vả.

Giải pháp:

1. Giúp HS (đã trúng tuyển) và cha mẹ học sinh (CMHS) hiểu rõ hơn về đặc trưng và yêu cầu của từng ban sau đó mới cho đăng kí theo học ban nào.

2. Hội đồng tuyển sinh của trường xem xét từng trường hợp theo điểm xét tuyển (từng môn) và theo kết quả học tập lớp 6, lớp 7, lớp 8, lớp 9 của nhóm bộ môn theo từng ban để xếp ban cho HS. Những trường hợp xét thấy nguyện vọng của HS chưa phù hợp với năng lực HS sẽ tư vấn để HS và CMHS lựa chọn ban thích hợp hơn. Cuối năm lớp 10 xét những trường hợp xin chuyển ban để ổn định việc học.

3. Việc phân ban gắn liền với công việc đăng kí học chủ đề tự chọn theo nhóm môn. Số lớp và số HS mỗi ban hàng năm có thể thay đổi, không cố định cứng nhắc vì phải theo nguyện vọng của HS.

II. Về phân công chuyên môn và thời khoá biểu

Thực hiện phân ban sẽ dẫn đến tình trạng số

tiết dạy từng môn thay đổi, có môn sẽ thừa giáo viên trong khi đó có môn lại thiếu. Trong năm đầu tiên, lớp 10 thực hiện phân ban, lớp 11 và lớp 12 thực hiện theo chương trình cũ cũng làm cho số tiết dạy của từng môn tăng hoặc giảm "ảo" trong từng học kì. Phân công chuyên môn cho đều trong từng môn, đều giữa các môn và không bị tăng khoản chi dạy thêm giờ là một khó khăn cần phải được giải quyết. Việc phân công ai dạy phân ban, dạy mấy ban; ai dạy không phân ban và làm thế nào để giảm số bài soạn mới/ tuần của mỗi GV cũng không phải là dễ.

Việc xếp thời khoá biểu cũng gặp khó khăn vì với 30 tiết/tuần, các trường phải học ngày 2 ca sẽ không thể bố trí các cuộc họp và sinh hoạt chuyên môn đoàn thể. Việc dạy môn Tin học chính khóa có nhiều tiết thực hành phụ thuộc vào điều kiện phòng máy tính, phải xếp không trùng giờ mới có thể thực hiện được. Ngoài ra còn phải bố trí lịch hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp cho phù hợp với GV.

Giải pháp:

1. Lên phương án tính số tiết của mỗi môn trong cả năm để tính bình quân giờ dạy của GV (phải tính cả giờ dạy tự chọn, GD ngoài giờ lên lớp, GD hướng nghiệp). Ưu tiên những GV tham gia dạy phân ban (có thể số tiết bình quân thấp hơn GV dạy không phân ban). Hết sức hạn chế việc do phân công mà GV phải soạn nhiều bài mới trong một tuần. Những GV sắp đến tuổi nghỉ hưu được phân dạy các lớp theo chương trình cũ. Các GV bộ môn giảm giờ do phân ban được bố trí thêm những công việc khác như chủ nhiệm, dạy giáo dục hướng nghiệp... để vẫn đảm bảo số tiết / tuần như quy định.

2. Để có thể bố trí ít nhất mỗi tuần có 2 tiết dành cho các sinh hoạt tổ nhóm chuyên môn, chủ nhiệm, họp Hội đồng, công đoàn, chi bộ... chuyển 2 tiết Tin học hoặc 2 tiết Thể dục thành một buổi riêng, khác với buổi học bình thường. Khi xếp thời khoá biểu, chú ý bố trí cho chủ nhiệm có thể thực hiện giáo dục ngoài giờ lên lớp và giáo dục hướng nghiệp vào buổi khác với buổi học bình thường.

III. Về thực hiện dạy học tự chọn

Đây là hoạt động mới, cả GV lẫn HS còn bỡ ngỡ và cán bộ quản lý cũng sẽ lúng túng trong việc tổ chức thực hiện. Điều kiện phòng lớp cũng chưa cho phép thực hiện như lí luận về dạy học tự chọn (hoặc theo yêu cầu của dạy học tự chọn). Ai là người chịu trách nhiệm ghi điểm, tính điểm tự chọn cũng cần phải làm rõ. Vì vậy, hiện nay chúng tôi thực hiện dạy - học tự chọn có định hướng, theo đơn vị lớp.

Giải pháp:

1. HS cần xác định nhóm môn tự chọn theo chủ đề ngay từ khi đăng kí ban.
2. Nhà trường bố trí dạy học tự chọn theo lớp, môn nào do chính GV dạy tại lớp đó chịu trách nhiệm. Số tiết dạy tự chọn được tính theo học kì để phân cho các môn chính ban. Có thể xếp giờ dạy tự chọn của cả khối lớp vào cùng một thời điểm hoặc xếp riêng cho từng lớp, từng môn vào thời khoá biểu bình thường.
3. Lựa chọn chủ đề bám sát hay nâng cao là do GV xem xét trình độ chung của lớp, đặc điểm chương trình môn học, giới thiệu để HS lựa chọn. GV đăng kí chủ đề tự chọn, thời điểm thực hiện cho BGH và khi thực hiện ghi rõ trong sổ đầu bài.

4. Việc chuẩn bị bài soạn cho tiết tự chọn có thể dựa vào các chủ đề đã được biên soạn sẵn (Trong tài liệu hướng dẫn dạy học tự chọn) nhưng cần được soạn lại cho phù hợp trình độ HS và thời gian được phép thực hiện chủ đề.

5. Việc kiểm tra, chấm điểm, ghi điểm tự chọn do GV bộ môn thực hiện và số đầu điểm cho chủ đề tự chọn do nhà trường quy định theo từng ban (Ví dụ: ban KHTN Toán = 2, Lí = 1, Hoá = 1). Điểm trung bình chủ đề tự chọn sẽ do 1 trong các GV đó chịu trách nhiệm tính và ghi điểm vào sổ điểm, ghi và kí học bạ (Hiệu trưởng quy định).

IV. Về hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp (GDNGLL) và giáo dục hướng nghiệp (GDHN)

Đây là những hoạt động chiếm thời lượng không nhỏ trong chương trình nhưng lại chưa có GV chuyên trách và không hề đánh giá cho điểm đối với HS.

Các GV được giao tổ chức thực hiện 2 hoạt động này thường kêu ca vì không được đào tạo, không biết gì về lĩnh vực đó. Các hoạt động này lại cần có phòng, có các phương tiện âm thanh loa đài để thực hiện nhưng lại không được làm ảnh hưởng

đến việc học của khối khác. Muốn thực hiện tốt và thường xuyên phải có đầu tư kinh phí nhưng nguồn kinh phí nhà trường hạn hẹp và bị khống chế.

Giải pháp:

1. Ngay từ đầu năm nhà trường đã có lịch thực hiện hoạt động GDNGLL và chuyên đề đầu năm (theo ca sáng - chiều), tiết sinh hoạt cuối tuần (tại lớp) và có một buổi/ tháng theo khối lớp. Các buổi thực hiện theo ca và theo khối lớp có nêu rõ nội dung, phân công lớp thực hiện, địa điểm tổ chức. Các buổi đều ghi lại số HS vắng mặt để xem xét khi duyệt hạnh kiểm cuối học kì.

2. Phát huy tính chủ động sáng tạo và tiềm năng của HS bằng cách giao trực tiếp cho đơn vị lớp (nếu theo khối), đơn vị tổ chức (nếu theo lớp) thực hiện các chuyên đề. GV dựa vào sách hướng dẫn để tổ chức hoạt động đúng nội dung và có hình thức thích hợp.

3. Phân công mỗi GV chủ nhiệm chuẩn bị thật tốt một bài soạn trong số 8 bài GDHN thực hiện trong năm để các GV khác dựa vào đó chuẩn bị bài soạn cho mình. GV chủ nhiệm được tính thêm 2 tiết /tuần (1 tiết GDNGLL + 1 tiết GDHN) tổng cộng chủ nhiệm được tính 6 tiết /tuần.

4. Thực hiện xã hội hoá trong GDNGLL và GDHN bằng cách vận động CMHS và các cơ quan đơn vị có liên quan cùng tham gia ủng hộ kinh phí cho từng hoạt động.

V. Về cơ sở vật chất

Để thực hiện tốt việc dạy học trong trường THPT phân ban, điều kiện cơ sở vật chất từ phòng học đến thiết bị dạy học cần phải được tăng cường nhưng kinh phí nhà trường có hạn. Trong cùng một lúc mua sắm nhiều sẽ không có kinh phí vì vậy cần xác định cái gì cần phải có ngay và có thể tìm nguồn kinh phí ở đâu. Đồ dùng dạy học cho chương trình lớp 10 được cấp hay đăng kí mua khó có thể về kịp từ đầu năm học.

Giải pháp

1. Vận động sự ủng hộ của CMHS và các cơ quan đơn vị để giải quyết việc trang bị phòng máy tính với cơ sở máy tối thiểu để trong giờ tin học 2 HS có thể sử dụng chung một máy.

Môn tiếng Anh phân ban rất chú trọng kĩ năng nghe, nói vì vậy GV rất cần có radio cassette để dùng trong giờ dạy.

Tăng cường trang thiết bị, phương tiện dạy học theo hướng xã hội hoá. Vận động cơ quan, đơn vị,

(Xem tiếp trang 58)